

एकरकमी कर्ज परतफेड योजना (O.T.S Scheme Policy) धोरण

१) योजनेच्या लाभासाठी कर्जदाराची पात्रता -

अ) दिनांक ३१/३/२०१८ अखेर जी कर्जखाती अनुत्पादक कर्जाच्या संशयित (Doubtful) किंवा बूडीत (Loss) वर्गवारीत समाविष्ट केलेली असतील अशा सर्व कर्जखात्यांना ही योजना लागू होईल.

ब) दिनांक ३१/३/२०१८ अखेर अनुत्पादक कर्जाच्या सबस्टॅंडर्ड वर्गवारीत समाविष्ट झालेल्या व नंतर संशयित व बुडीत वर्गवारीत गेलेल्या कर्जखात्यांना देखील ही योजना लागू होईल.

२) योजनेसाठी अपात्र कर्जदार -

- फसवणूक, गैरव्यवहार करून घेतलेली कर्जे व जाणिवपूर्वक थकविलेली कर्जे.
- रिझर्व्ह बँकेच्या मार्गदर्शक तत्वांचे अथवा आदेशांचे उल्लंघन करून वितरीत केलेली कर्जे.
- आजी व माजी संचालकांना व त्यांच्याशी हितसंबंध असणाऱ्या भागीदारी संस्था/कंपन्या/संस्था यांना दिलेल्या कर्जांना अथवा त्यांची जांमिनकी असणाऱ्या कर्जांना रिझर्व्ह बँकेच्या पूर्व परवानगीशिवाय सदर सवलत देता येणार नाही.
- संचालकांच्या कुटुंबातील व्यक्तींना दिलेल्या कर्जासाठी अथवा ते जांमिनदार असलेल्या कर्जांना सदर योजना लागू होणार नाही. (येथे कुटुंब (Family) म्हणजे म.स.का. कलम ७५ (२) मधील स्पष्टीकरण १ मध्ये नमूद केलेप्रमाणे पत्नी, पती, वडील, आई, भाऊ, बहिण, मुलगा, मुलगी, जावई किंवा सून)
- पगारदारांच्या मालकांशी जर पगारकपातीचा करार झाला असेल तर अशा पगारदारांना दिलेल्या खावटी कर्जासाठी सदर योजना लागू होणार नाही.

इ (शुद्धीपत्रक) -

अपवाद- एखादी पगारदार कर्मचाऱ्यांची कंपनी आस्थापना जर बंद झाली असेल अथवा कर्मचारी कपात योजनेनुसार (employee retrenchment) जर कर्जदार/जांमिनदार यांची नोकरी संपुष्टात आणण्यात आली असेल तर अशा पगारदारांच्या कर्ज प्रकरणांना सदर योजना लागू राहिल. तसेच जर पगारदार कर्मचारी (कर्जदार) मयत झाला असेल, तर अशा पगारदारांच्या कर्जप्रकरणांना देखील सदर योजना लागू राहिल.

- शासकिय हमी असणाऱ्या कर्जांना सदर सवलत देता येणार नाही.
- न्यायालयासमोर तडजोड झालेल्या कर्जप्रकरणांना ही योजना लागू होणार नाही.
- शासकिय योजनेनुसार दिलेल्या कर्जांना सदर योजना लागू होणार नाही.
- मंजूर कर्जाचा विनियोग, कर्ज ज्या कारणाकरिता मंजूर केले असेल, त्या कारणाव्यतिरिक्त इतर कारणाकरिता केलेस म्हणजेच (Diversification of Funds) त्यास ही योजना लागू होणार नाही.
- रु. १० कोटीच्या वरील कर्जप्रकरणांना सदर योजना लागू करण्यासाठी निबंधकाची पूर्व परवानगी घेणे आवश्यक राहिल.

३) योजनेची व्याप्ती -

- ही योजना सर्व प्रकारच्या कर्जांना तसेच कर्जाव्यतिरिक्त दिलेल्या तात्पुरती उचल मर्यादा, बिल डिस्काउंट व इतर सवलतींना लागू होईल.
- कोणत्याही कायद्यांतर्गत कारवाई चालू असणाऱ्या व कलम १०१ अन्वये वसुली दाखला प्राप्त व कलम ९१ अन्वये निवाडे प्राप्त झालेल्या कर्जांनासुद्धा ही योजना लागू होईल.
- जेथे कर्जदारांची एकापेक्षा जास्त कर्जखाती असतील व त्यापैकी एखादे / काही कर्जखाती अनुत्पादक झाली म्हणून इतर सर्व कर्जखाती समूह कर्जे म्हणून अनुत्पादक होतात. तर त्या समूह कर्जापैकी जे खाते/ खाती प्रत्यक्षात अनुत्पादक झाली असतील केवळ त्याच खात्यांना एक रकमी कर्ज परतफेड योजनेची सवलत मिळेल.

४) योजनेसाठी तडजोडीचे सूत्र

- अ) ज्या दिवशी संबंधित कर्जखाते हे अनुत्पादक कर्जाच्या संशयित -१ (Doutful-1) या वर्गवारीत वर्गीकृत केले असेल त्या दिवशीचा लेजर बॅलन्स व येणे व्याज अशी एकत्रित रक्कम येणे समजावी.
- ब) वरील रकमेपैकी केवळ मुद्दल रकमेवर द.सा.द.शे ८% दराने सरळ व्याज पध्दतीने तडजोडीच्या दिनांकापर्यंत व्याजाची आकारणी करावी.
- क) वर अ आणि ब मध्ये नमूद केलेल्या एकत्रित रकमेतून कर्जदाराने अनुत्पादक कर्जाच्या संशयित-१ (Doutful-1) या वर्गवारीत सदर खाते वर्गीकृत केल्यानंतरच्या तारखेनंतर भरणा केलेल्या रकमेची वजावट (अ अधिक ब मध्ये नमूद एकत्रित रकमेतून) दिल्यानंतर जी रक्कम येणे राहिल ती तडजोड रक्कम समजावी.
- ड) दिनांक ३१.३.२०१६ किंवा तत्पूर्वी जी कर्ज खाती (Doutful-3) किंवा बुडीत प्रकारात वर्गीकृत केली असतील अशा CHRONIC कर्जखात्यावर ज्या दिनांकास संशयित ३ (Doutful-3) किंवा बुडीत (loss) या प्रकारात वर्गीकृत केले असेल त्या दिनांक अखेरची येणेबाकी एवढी रक्कम वसूल करणेत यावी. सदर कर्जखात्यावर संशयित (Doutful-3) किंवा बुडीत (loss) च्या दिनांकांनंतर व्याज वसूल करणेत येणार नाही.
- ई) दिनांक ३१.३.२०१६ इ.रोजी किंवा तत्पूर्वी जी कर्जखाती संशयित ३ (Doutful-3) बुडीत (loss) या प्रकारात वर्गीकृत केली असतील व सदर कर्जदार मयत असेल तर मयत थकित कर्जदारांच्या वारसाकडून वसुली करताना सदरचे खाते संशयित -१ (Doutful-1) मध्ये वर्ग झालेले दिनांकारोजीची एकूण येणे (मुद्दल + व्याज) रक्कम वसूल करावी.

५) बँकेने करावयाची कार्यवाही

- अ) सदर योजना स्विकारणे बँकावर बंधनकारक नाही. मात्र, सदर योजना स्विकारल्यानंतर ती सर्व कर्जदारमध्ये कोणताही भेदभाव न करता समान पध्दतीने लागू करण्याचे बंधन बँकेवर आहे.
- ब) सदर योजना स्विकारण्याची अथवा नाही याचा निर्णय बँकानी घ्यावयाचा आहे. मात्र, योजना स्विकारल्यानंतर त्या संदर्भातील संचालक मंडळाचा ठराव योजना जाहिर केल्यानंतर जिल्हा उपनिबंधकाकडे ३० दिवसात सादर करणे आवश्यक आहे.
- क) योजना स्विकारल्यानंतर त्याची माहिती सर्व शाखांच्या नोटीस बोर्डवर लावणे बँकांना बंधनकारक आहे. तसेच ग्राहकांनी मागणी केल्यास या योजनेची प्रत देण्याचे बंधन बँकेवर आहे.
- ड) या योजनेच्या अंमलबजावणी साठी बँकेचे अध्यक्ष, दोन/तीन संचालक व मुख्य कार्यकारी अधिकारी हे त्या उपसमितीचे सदस्य असतील. सदर समितीने मंजूर केलेल्या प्रकरणांना संचालक मंडळाच्या पुढील सभेमध्ये पुनर्मान्यता घेणे आवश्यक राहिल.
- इ) या योजनेअंतर्गत नामंजूर करण्यात येणाऱ्या सर्व कर्जदारांना कारणासह नामंजूरीचे पत्र देणे बँकेवर बंधनकारक आहे.
- ई) एन.पी. ए. ची तारीख व वर्गवारी बँकेच्या दफतराप्रमाणे व लेखापरिक्षकांनी प्रमाणित केल्याप्रमाणे निश्चित करण्यात यावी. कर्ज परतफेडी संबंधी बाबीमधील वाद महाराष्ट्र सहकारी संस्था अधिनियम, १९६० चे कलम ९१ अंतर्गत सोडविण्याची तरतूद आहे. त्याप्रमाणे सदर योजनेचा लाभ देणेचे अनुषंगाने अगर तडजोड रकमेबाबत काही वाद निर्माण झाल्यास त्याबाबत संबंधित तरतूदीप्रमाणे कार्यवाही करण्यात यावी.
- फ) तडजोड रकमेचा भरणा कर्जदारांनी त्याच बँकेतून नवीन कर्ज घेऊन करावयाचा नाही. बँकेतील अशा इतर कोणत्याही कर्जातून तडजोड रकमेचा भरणा झाल्यास, त्याकरिता संचालक मंडळास जबाबदार धरून कारवाई करण्यात येईल.
- ग) सदर कर्ज परतफेड योजनेअंतर्गत कर्जखाते बंद करताना संबंधित कर्जदारास नव्याने कर्ज/सवलत देता येणार नाही. कर्जदारास पुढील ५ वर्षांपर्यंत बँकेतकडून कोणत्याही प्रकारचे कर्ज/सवलत घेता येणार नाही. तसेच तो बँकेतील कोणत्याही कर्जास/ सवलतीस ५ वर्षे जामीन राहू शकणार नाही.
- ह) सदर योजनेअंतर्गत अर्जांमध्ये नमूद करण्यासाठी कर्जदाराने आपल्या कर्जखात्याची (लेजर) माहिती मागितल्यास बँकेने सदरची माहिती कर्जदारास तात्काळ उपलब्ध करून देणेची आहे.
- ई) सदर योजनेअंतर्गत दिनांक २८.०२.२०२० अखेर प्राप्त झालेल्या अर्जांवर दिनांक ३१.०३.२०२० पर्यंत निर्णय घेणेचा आहे.

६) परतफेड करण्यासाठी कालावधी

- अ) कर्जदाराने नागरी सहकारी बँकासाठी या एक रकमी कर्ज परतफेड योजनेनुसार करावयाच्या अर्जासोबत, सदर कर्ज प्रकरण ज्या दिवशी अनुत्पादक कर्जाच्या संशयित -१(Doubtful-१) या वर्गवारीत वर्गीकृत केले असेल, त्या दिवशीच्या लेजर बॅलन्सच्या (मुद्दल+व्याज) किमान ५% रक्कम भरणे आवश्यक आहे.
- ब) i) नागरी सहकारी बँकासाठी एक रकमी परतफेड योजनेअंतर्गत अर्ज मंजूरीचे पत्र प्राप्त झाल्यापासून कर्जदाराने एक महिन्यात तडजोडीचे सर्व रक्कम भरणे आवश्यक आहे. अथवा
- ii) नागरी सहकारी बँकासाठी एकरकमी कर्ज परतफेड योजनेअंतर्गत अर्ज मंजूरीचे पत्र प्राप्त झाल्यापासून एक महिन्याचे आत कर्जदाराने तडजोड रकमेच्या किमान २५% रक्कम भरल्यास उर्वरित रक्कम भरण्यास पुढील जास्तीत जास्त ११ मासिक हप्त्यांचा कालावधी देता येईल. कर्जदाराने १ महिन्यात २५% रक्कम न भरल्यास सदर योजनेचा लाभ घेणेस कर्जदाराने नकार दिला आहे असे समजून कर्जदाराने अर्जासोबत भरणे केलेली ५% रक्कम बँकेकडून मुद्दलात जमा करून घेतली जाईल.
- iii) उर्वरित ७५% रकमेचा भरणे पुढील ११ मासिक हप्त्यांमध्ये करावयाचा असून, त्यास द.सा.द.शे. ८% दराने सरळव्याज पध्दतीने व्याजाची आकारणी केली जाईल. या कालावधीत कोणताही हप्ता भरण्यास उशीर झाल्यास त्यावर उशीर झालेल्या मुदतीसाठी व उशीर झालेल्या रकमेवर द.सा.द.शे. २% दंड व्याज आकारण्यात येईल.
- क) प्रथम १२ महिन्यांच्या कालावधीत तडजोड रकमेचा संपूर्ण भरणे अर्जदाराने न केलेस उर्वरित रकमेसाठी त्यास जास्तीत जास्त १२ महिन्यांचा जादा कालावधी दिला जाईल व अशा कालावधीसाठी उर्वरित रकमेवर .द.सा.द.शे. ११% व्याज आकारण्यात येईल. या वाढीव कालावधीत कोणताही हप्ता भरण्यास उशीर झाल्यास त्यावर उशीर झालेल्या मुदतीसाठी व उशीर झालेल्या रकमेवर द.सा.द.शे. २% दंड व्याज आकारण्यात येईल.
- ड) वरीलप्रमाणे जास्तीत जास्त २४ महिन्यांचा तडजोड रकमेचा भरणे अर्जदाराने न केलेस अर्जदारास दिलेली सवलत रद्द करून त्यांनी यापूर्वी भरणे केलेली सर्व रक्कम प्रथम थकित व्याजापोटी व नंतर मुद्दलापोटी वसूल करून नियमित व्याजासह व इतर सर्व खर्चासह सर्व येणे रक्कम वसूल करण्याचा अधिकार बँकेस राहिल.

७) योजनेसंबंधी इतर तरतुदी

- अ) या योजनेत बदल करण्याचा अधिकार बँकेला असणार नाही.
- ब) सदर योजना स्वीकारल्यानंतर ती सर्व कर्जदारांना कोणताही भेदभाव न करता समान पध्दतीने लागू करण्याचे बंधन बँकेवर आहे.
- क) एक रकमी कर्ज परतफेड योजनेअंतर्गत सवलत मिळणाऱ्या कर्जखात्यांना महाराष्ट्र सहकार नियम १९६१ चे नियम ४९ अंतर्गत नमूद केलेली निर्लेखनाची प्रक्रिया लागू होणार नाही.
- ड) या योजने अंतर्गत तडजोड केलेल्या खात्यांची सर्व माहिती वार्षिक सर्वसाधारण सभेने नोंद घेण्यासाठी पुढील वार्षिक सभेस, स्वतंत्र विषयाद्वारे देण्याचे बंधन बँकेवर आहे.
- इ) या योजने अंतर्गत होणाऱ्या वसुलीवर सरचार्ज लागणार नाही.
- फ) जामिनदार हे सहकर्जदार असल्याने या योजनेअंतर्गत कर्जदाराने अर्ज केला नाही तर तो जामिनदारांनाही अर्ज करता येईल. तरी सदर योजनेची झेरॉक्स प्रत काढून ती ग्राहकांचे माहितीसाठी शाखेच्या नोटीस बोर्डावर तात्काळ प्रसिध्द करावी. त्याचप्रमाणे शाखेकडील एकरकमी कर्ज परतफेड योजने (O.T.S) नुसार पात्र असणाऱ्या थकित कर्जदारांशी संपर्क साधून या योजनेचा लाभ घेणेबाबत प्रवृत्त करावे.

सदरचे धोरण ३ वर्षांच्या कालावधीसाठी राहिल. मात्र, वरील धोरणामध्ये वेळोवेळी आवश्यकतेनुसार जरूर ते बदल करण्याचा अधिकार संचालक मंडळास राहिल. तसेच प्रत्येक आर्थिक वर्ष संपल्यानंतर या धोरणाचा आढावा घेऊन त्यामध्ये प्रसंगी काही मुद्दे नव्याने समाविष्ट केले जातील. (Addendum), तर काही बाबी वगळल्या लागत असतील तर वगळल्या (Duodenum) जातील.

मा.संचालक मंडळ सभा दिनांक ०६/११/२०१९ ठराव क्रमांक १६ अन्वये मंजूर